

Fredrik Nygård
Handläggare
033 358264Datum
2022-05-17Instans
Överförmyndarnämnden
Dnr OFN 2022-00046 1.1.3.1

Remiss Granskning av Borås Stads arbete med barnkonventionen

Överförmyndarnämndens beslut

Överförmyndarnämnden beslutar att översända nedanstående remissvar på revisionsrapporten ”Granskning av stadens arbete med barnkonventionen” till Revisionskontoret.

Sammanfattning av ärendet

Ernst & Youngs sammanfattande bedömning av granskningen är att Kommunstyrelsen och granskade nämnder inte säkerställt ett ändamålsenligt arbete som uppfyller barnkonventionen.

Granskningen har resulterat i följande rekommendationer till Kommunstyrelsen och granskade nämnder. Granskade nämnder, däribland

Överförmyndarnämnden, rekommenderas att:

- Säkerställa en tillräcklig styrning utifrån barnkonventionen, exempelvis genom att säkerställa att barnkonsekvensanalyser genomförs vid samtliga beslut som på ett direkt eller indirekt vis berör barn.
- Säkerställa en tillräcklig uppföljning och kontroll av nämndens efterlevnad till barnkonventionen.

Överförmyndarnämnden planerar att vid beslut av övergripande karaktär som direkt eller indirekt kan beröra barn genomföra och upprätta en barnkonsekvensanalys. Vid beslut i individärenden som direkt eller indirekt berör barn kommer en barnkonsekvensanalys att genomföras. Beslutet kommer därefter utformas på så vis att det av beslutet framgår att en barnkonsekvensanalys genomförts. Barnkonsekvensanalysen kommer att vara särskilt anpassad för nämndens ärendehandläggning. Vidare kommer nämnden ta fram riktlinjer som säkerställer att även barnkonventionen beaktas i ärendehandläggningen. Uppföljning av efterlevnaden kan ske genom att hanteringen tas upp i den interna kontrollplanen.

Ärendet i sin helhet

Ernst & Young AB (EY) har på uppdrag av Stadsrevisionen i Borås Stad genomfört en granskning av stadens arbete med barnkonventionen.

Granskningens syfte har varit att bedöma om Kommunstyrelsen och granskade nämnder vidtagit åtgärder för att säkerställa att Borås Stad uppfyller barnkonventionen och om arbetet är ändamålsenligt. Granskningen har riktat

sig dels mot stadens övergripande arbete med barnkonventionen, dels mot kartläggning av hur barnkonventionen säkerställs och tillämpas vid viss typ av myndighetsutövning som rör barn och ungdomar.

Granskningens sammanfattande bedömning är att Kommunstyrelsen och granskade nämnder inte säkerställt ett ändamålsenligt arbete som uppfyller barnkonventionen.

Granskningen har resulterat i följande rekommendationer till Kommunstyrelsen och granskade nämnder. Granskade nämnder, däribland

Överförmyndarnämnden, rekommenderas att:

- Säkerställa en tillräcklig styrning utifrån barnkonventionen, exempelvis genom att säkerställa att barnkonsekvensanalyser genomförs vid samtliga beslut som på ett direkt eller indirekt vis berör barn.
- Säkerställa en tillräcklig uppföljning och kontroll av nämndens efterlevnad till barnkonventionen.

Överförmyndarnämnden är en kommunal tillsynsmyndighet. Nämnden är en sk obligatorisk nämnd, vilket betyder att varje kommun i landet är skyldig att ha en överförmyndarnämnd (eller vald överförmyndare) som ska fullgöra de uppgifter som enligt lag ankommer på en överförmyndarnämnd. Nämndens verksamhet är mycket starkt lagstyrd. Nämndens behörighet är starkt begränsad till de uppgifter som uttryckligen anges i lagstiftning. Överförmyndarnämndens behörighet framgår främst av bestämmelserna i 10-20 kap. föräldrabalken. Det innebär att nämnden inte kan åläggas andra kommunala uppgifter. Den absoluta huvuddelen av nämndens handläggning gäller individärenden.

Föräldrabalken är exklusiv i förhållande till annan lagstiftning. Sveriges Kommuner och Regioner, SKR, har i december 2021 på skr.se uttalat sig om barnkonventionens förhållande till annan lagstiftning på bland annat överförmyndarnämndens område. SKR konstaterar att regeringen bedömt att svensk lag stämmer väl överens med barnkonventionen och normkonflikter bör därför sällan uppstå. För att det ska föreligga en verklig normkonflikt mellan en bestämmelse i barnkonventionen och en bestämmelse i annan svensk lagstiftning krävs det att bestämmelsen i barnkonventionen är direkt tillämplig och att den svenska bestämmelsen ger ett sämre skydd än barnkonventionen. Det är än så länge oklart om en konventionsbestämmelse är direkt tillämplig. Barnkonventionsutredningen, SOU 2020:63, kom fram till att svensk lagstiftning och praxis överensstämmer väl med barnkonventionen. När det gäller överförmyndarfrågor hade utredningen endast vissa synpunkter när det gäller artikel 12:2 om rätten att uttrycka åsikter och få dem beaktade. Det gäller dels förordnanden och entlediganden av förmyndare, dels samtycke till viktigare förvaltningsåtgärder. När det gäller det första fallet är det dock tingsrätten som har utredningsansvaret och den som fattar beslut. Beträffande det andra fallet ansåg utredningen att bestämmelsen att endast barn över 16 år ska beredas tillfälle att yttra sig inte är förenlig med barnkonventionen.

Mot bakgrund av att verksamheten är så starkt lagstyrd anser sig nämnden vara förhindrad, i de fall praxis och doktrin ännu inte identifierat konflikter mellan barnkonventionen och annan tillämplig lagstiftning, att själv utvidga barnkonventionens tillämpning jämfört med annan lagstiftning.

För Överförmyndarnämnden är det en självklarhet att verksamheten ska bedrivas utifrån gällande lagstiftning, vilket givetvis inkluderar barnkonventionen. Nämnden kan emellertid hålla med om att det finns ett behov att tydliggöra att även barnkonventionen, vid sidan av annan tillämplig lagstiftning, beaktats i beslut som rör barn.

Överförmyndarnämnden planerar att vid beslut av övergripande karaktär som direkt eller indirekt kan beröra barn genomföra och upprätta en barnkonsekvensanalys. Vid beslut i individärenden som direkt eller indirekt berör barn kommer en barnkonsekvensanalys att genomföras. Beslutet kommer därefter utformas på så vis att det av beslutet framgår att en barnkonsekvensanalys genomförts. Barnkonsekvensanalysen kommer att vara särskilt anpassad för nämndens ärendehandläggning. Vidare kommer nämnden ta fram riktlinjer som säkerställer att även barnkonventionen beaktas i ärendehandläggningen. Uppföljning av efterlevnaden kan ske genom att hanteringen tas upp i den interna kontrollplanen.

Beslutsunderlag

1. Begäran om yttrande med bilagor

Beslutet expedieras till

1. Revisionskontoret

Christina Frisk
Ordförande

Ingela Karlsson
t f verksamhetschef